

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมกับการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์

จัดทำโดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรศักดิ์ ลีลาอุดมลิปิ
รหัสประจำตัว ๒๕๑๐๔๖

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑๐
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมกับการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุรศักดิ์ สีลาอุดมลิปิ^๑

บทนำ

โรงพยาบาลรามารามิบัติ เป็นโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ สังกัดคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล รามารามิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐ วรรคห้า เป็นโรงพยาบาลของรัฐที่มีภารกิจ หลักในการบริการด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนทั่วไป คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามารามิบัติ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์ แพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้าน ต่อยอด พยาบาล เภสัชกร นักเวชศาสตร์สื่อความหมาย และนักปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ และผู้ช่วยพยาบาล เป็นต้น เป็นศูนย์รวมการปฏิบัติงานของบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญระดับสูง หลากหลายสาขา เช่น อาจารย์แพทย์ อาจารย์พยาบาล นักวิชาการ นักวิจัย ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์อื่น ๆ

ในการบริหารองค์กรที่มีภารกิจหลายด้าน และมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขาให้เกิดความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ก่อเกิดความสำเร็จที่มั่นคงนั้น ย่อมต้องมีหลักสำคัญในการบริหารงาน

มาตรา ๓ วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนด หลักการบริหารประเทศไว้ว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไป ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของ ประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม”

มาตรา ๒๖ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนด หลักเกณฑ์การตรากฎหมายไว้ว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมาย ดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและ จะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพไว้ด้วย กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

^๑ จบการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามารามิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล, วทบ.,คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบ.,คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล MSC VASCULAR TECHNOLOGY & MEDICINE , วว.,ศัลยศาสตร์ทั่วไป ศัลยศาสตร์หลอดเลือด, ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารามิบัติ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามารามิบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ ๓๘๐๓/๒๕๖๒ เรื่องแต่งตั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารามิบัติ และแต่งตั้งผู้อำนวยการศูนย์การแพทย์ต่าง ๆ ในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล รามารามิบัติ ฉบับลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒

โรงพยาบาลรามาริบัติเป็นทั้งโรงพยาบาลและโรงเรียนแพทย์อยู่ภายใต้สังกัดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล ทำหน้าที่ผลิตนักศึกษาด้านการแพทย์ระดับปริญญา ได้แก่ แพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาเวชศาสตร์สื่อความหมาย นักศึกษาสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ และบุคลากรการแพทย์ผู้เชี่ยวชาญระดับหลังปริญญา เช่น แพทย์หรือพยาบาลผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ เป็นต้น

เนื้อหา

การบริหารโรงพยาบาลรามาริบัตินั้น เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบข้อบังคับหลายฉบับและกฎหมาย เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรมภายใต้พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ คู่มือธรรมนูญภิบาลมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๙ และ จรรยาบรรณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนการวิจัยต้องทำภายใต้ระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และ ข้อบังคับแนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์ และที่สำคัญต้องเข้าใจหลักนิติธรรม ตลอดจนหลักจริยธรรม แห่งวิชาชีพ ต้องเรียนรู้ และต้องเข้าใจ ระหว่างเป็นนักศึกษาแพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาสาขาเวช ศาสตร์สื่อความหมาย นักศึกษาสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ และยอมรับนำไปปฏิบัติตลอดชีวิต การเป็นบุคลากรทางการแพทย์ตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรม ราชชนก ที่ว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศจะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์”

เพื่อประโยชน์ต่อผู้ป่วยและผู้ใช้บริการ เกิดความผาสุกของบุคลากร โรงพยาบาลรามาริบัติ ได้นำ “หลักนิติธรรม” มาใช้ในการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ของโรงพยาบาลเพื่อให้ไม่เพิ่มภาระหรือ จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคลากรเกินสมควรแก่เหตุและไม่ให้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ บุคลากร รวมทั้งได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย ตลอดจนให้มีผลใช้บังคับ เป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ให้ สอดคล้องดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“หลักนิติธรรม” ไม่ใช่เพียงเป็นหลักกฎหมายที่ได้มีการตราหรือรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักการบริหารที่ดีซึ่งก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการบริหาร องค์กรซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี โรงพยาบาลรามาริบัติจึงได้บูรณาการแนวคิดหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลใช้ ควบคู่กันในการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ของโรงพยาบาล เพื่อให้สอดคล้องต่อรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มีความโปร่งใสและเป็นธรรม

๑. ความหมายและความเป็นมา

“หลักนิติธรรม” (The Rule of Law) ที่นักวิชาการส่วนใหญ่แปลว่า หลักการปกครองโดยกฎหมาย “หลัก นิติธรรม” เป็นหลักสำคัญที่ทำให้เกิดประชาธิปไตยและมีกฎหมายที่เป็นธรรม “หลักนิติธรรม” เริ่มมีการ บัญญัติไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นต้นมา นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติคำว่า หลักนิติธรรมไว้ในมาตรา ๓ วรรคสองว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม” นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการบัญญัติคำว่า “หลักนิติธรรม” ไว้ในรัฐธรรมนูญ การมีกฎระเบียบ มีแนวปฏิบัติที่รองรับการดำเนินการเพื่อเป็นเสาหลักในการค้ำยันจรรยาบรรณให้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานตลอดจนวิชาชีพต่างๆ ใช้เป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปสู่ความเป็นธรรมอย่างแท้จริง โดยมีแนวคิดที่มีรากฐานมาจากระบบกฎหมายจารีตประเพณีของประเทศอังกฤษ (Common Law) ที่เริ่มถือปฏิบัติมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ ต่อมาในค.ศ. ๑๘๘๕ นักกฎหมายชาวอังกฤษ Professor A.V. Dicey ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป สรุปได้ดังนี้

(๑) “หลักนิติธรรม” คือหลักกฎหมายสูงสุดที่บุคคลโดยอ้อมจะถูกลงโทษได้ก็ต่อเมื่อ บุคคลนั้นได้กระทำความผิดตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายที่จะนำมาใช้ลงโทษแก่บุคคลได้นั้น ต้องถูกตราขึ้นก่อนที่จะมีการกระทำความผิด และผู้กระทำความผิดจะต้องถูกดำเนินการฟ้องร้องให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาพิพากษา

(๒) “หลักนิติธรรม” คือความเสมอภาคเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน เป็นกรณีบุคคลทุกคนในประเทศจะมีความเท่าเทียมและมีความเสมอภาคกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน ซึ่งไม่ว่าบุคคลนั้น จะมีเพศ อายุ สถานะทางการเงิน ตำแหน่ง หรือเป็นนักการเมืองระดับประเทศ เป็นแพทย์ พยาบาล ชาวนา ข้าราชการ เป็นนักธุรกิจ หรือเป็นประชาชนบุคคลทั่วไป ต้องไม่มีสิทธิพิเศษจากกฎหมายหรือได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และจะละเมิดกฎหมายไม่ได้ เมื่อมีการกระทำความผิดในเรื่องเดียวกัน ก็จะต้องถูกดำเนินการพิจารณาลงโทษภายใต้กฎหมายเดียวกัน ในบรรทัดฐานหรือมาตรฐานเดียวกัน

๒. หลักนิติธรรมและการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์

โครงสร้างการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งนี้การกำกับดูแลเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยสภามหาวิทยาลัยมหิดล อธิการบดี และคณบดีของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาธิบดี ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงพยาบาล

การกำกับดูแลการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ตามโครงสร้างการบริหารจะมีคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ทำหน้าที่กำหนดทิศทางและนโยบายของโรงพยาบาล ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะฯ และของมหาวิทยาลัย ภายใต้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง ของคณะฯ และของมหาวิทยาลัย และเป็นไปตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการระบบดูแลสุขภาพ ประกอบด้วย คณบดีเป็นประธาน รองคณบดีฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาธิบดี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนแพทย์รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาล ประธานองค์กรแพทย์ ประธานคณะกรรมการองค์กรบริหารการพยาบาล ทำหน้าที่ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีนิติธรรม นำไปสู่ธรรมาภิบาลที่ดี

คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลรามาริบัติ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาริบัติ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาริบัติ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานในสังกัดโรงพยาบาลรามาริบัติ ทำหน้าที่บริหารจัดการและสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานพันธกิจต่าง ๆ ของโรงพยาบาลให้เป็นไปตามนโยบายของคณะฯ และมหาวิทยาลัย และหน่วยงานมีหน้าที่สร้างผลงานตามพันธกิจต่าง ๆ ให้สอดคล้องตามนโยบายที่คณะกรรมการอำนวยการระบบดูแลสุขภาพกำหนด

คณะกรรมการบริหารพันธกิจ และคณะกรรมการประสานงานระหว่างหัวหน้าหน่วยงานสนับสนุนและหัวหน้างานบริหารทั่วไปและธุรการภาควิชา ทำหน้าที่ประสานงานและสื่อสารการดำเนินงานนโยบายของคณะฯ สู่การปฏิบัติในหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาล อย่างมีประสิทธิภาพทำหน้าที่ประสานงานและสื่อสารการดำเนินงานนโยบายของโรงพยาบาล สู่การปฏิบัติในหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงพยาบาลดำเนินการโดยคณะกรรมการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารทุกระดับโดยคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายเพื่อความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ในด้านการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพของบุคลากรสายวิชาการและวิชาชีพ เพื่อให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการตามมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณและจริยธรรม คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ มีองค์กรแพทย์ ทำหน้าที่วางกรอบการปฏิบัติงานประสิทธิพิเศษทางการแพทย์ (Medical privilege) ในการให้การบริบาลผู้ป่วยอย่างเป็นธรรมและเหมาะสมกับบริบทการเป็นโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ ติดตามการปฏิบัติงานรับเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการประกอบวิชาชีพที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือผิดหลักจริยธรรม หรือขัดต่อกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยครอบคลุมบุคลากรทั้งแพทย์และทันตแพทย์

นอกจากนี้คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ ยังมีหน่วยงานภายในอื่น ๆ ที่จะตรวจสอบหรือกำกับกรดำเนินงาน เช่น งานตรวจสอบภายในซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบติดตามกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดโรงพยาบาล เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบขององค์กร เป็นต้น

ผู้นำระดับสูงในโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาล กรรมการบริหารโรงพยาบาล และหัวหน้าฝ่ายงานภายในโรงพยาบาล ต้องมีความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล มีจรรยาบรรณ และมีจริยธรรม โดยจะนำคู่มือธรรมาภิบาล นโยบายคุณภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหิดล คู่มือจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร ประกาศคณะฯ เรื่องแนวปฏิบัติและมาตรการกำกับและติดตามการใช้ยาในโรงพยาบาลของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ พ.ศ. ๒๕๕๗ และแนวปฏิบัติจริยธรรมกับบริษัทเวชภัณฑ์

โดยผู้บริหารของโรงพยาบาลต้องปฏิบัติตัวให้เป็นแบบอย่างแก่บุคลากร เมื่อเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารต้องป้องกันมิให้มีข้อต่างพร้อยหรือข้อครหาในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น ไม่รับงานวิจัยจากบริษัทฯ ไม่มีการส่งจ่ายยาที่จำนวนราคาสูงโดยไม่เหมาะสมอันเป็นลักษณะเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทฯ ผู้บริหารของโรงพยาบาลต้องตระหนักและเน้นย้ำถึงความโปร่งใสสุจริต และใช้หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลในการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ และการจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์ต่าง ๆ ผู้บริหารระดับสูงของโรงพยาบาลต้องร่วมให้การปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ บุคลากรใหม่ ตลอดจน

นักศึกษาใหม่ด้วยตนเองเป็นประจำทุกปี เพื่อร่วมถ่ายทอดค่านิยมแนวคิดด้านหลักนิติธรรมและ
 ธรรมาภิบาล พร้อมตัวอย่างการปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ
 ของโรงพยาบาล คณะฯ และมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการส่งเสริมบุคลากรทั้งแพทย์ พยาบาล เภสัชกร ผู้ช่วย
 พยาบาล ฯลฯ ตระหนักถึงความเป็นธรรม โปร่งใส เสียสละ มีจรรยาบรรณ มีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มี
 ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ที่สำคัญคือต้องเข้าใจในหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

โรงพยาบาลได้มีการออกคำสั่ง ประกาศ แนวปฏิบัติต่าง ๆ บันทึกความร่วมมือ บันทึกข้อตกลง
 บันทึกความเข้าใจ หรือสัญญาต่าง ๆ โดยโรงพยาบาลได้มีการตระหนัก ให้ความสำคัญ และเผยแพร่
 แนวปฏิบัติตามหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล และหลักจรรยาบรรณให้กับบริษัทเวชภัณฑ์และบุคลากรใน
 ตำแหน่งต่าง ๆ ของโรงพยาบาล รวมถึง นักศึกษาแพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาเวชศาสตร์
 สื่อความหมาย นักศึกษาสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ เข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายของ
 โรงพยาบาล

ในด้านวิชาชีพแพทย์และทันตแพทย์ โรงพยาบาลรามาริบัติ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล
 รามาริบัติ มีคณะกรรมการองค์กรแพทย์ ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยแพทย์และทันตแพทย์ ทำหน้าที่กำกับ
 ดูแลมาตรฐานและจริยธรรมของแพทย์และทันตแพทย์

ในด้านวิชาชีพพยาบาล โรงพยาบาลรามาริบัติ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติมีองค์กร
 บริหารการพยาบาลทำหน้าที่ในกำหนดทิศทาง แผนการดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินการ
 ของโรงพยาบาลและคณะฯ ส่งเสริมติดตามและกำกับให้บุคลากรทางการพยาบาลปฏิบัติตามระเบียบและ
 แนวทางการดำเนินการของโรงพยาบาล ตลอดจนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการพยาบาล

การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โรงพยาบาลรามาริบัติมีระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
 ของบุคลากรโดยคณะกรรมการประเมินร่วมกับหัวหน้าหน่วยงานในระดับต่าง ๆ โดยที่คณะกรรมการ
 ประเมินจะมีผู้ที่บุคลากรผู้ถูกประเมินเสนอในสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๐ ของคณะกรรมการประเมิน ซึ่งผู้
 ถูกประเมินจะต้องการแจ้งผลและลงนามรับทราบทุกครั้ง กรณีที่บุคลากรมีความคับข้องใจและประสงค์จะ
 ให้มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตน โรงพยาบาลจะมีระบบอุทธรณ์ ร้องทุกข์ โดยมีคณะกรรมการอุทธรณ์
 ร้องทุกข์ที่แต่งตั้งโดยมหาวิทยาลัย ทำหน้าที่พิจารณาการอุทธรณ์ร้องทุกข์ของทุกส่วนงาน เช่น การ
 ประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ไม่เป็นธรรม การออกคำสั่งเลิกจ้างที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 เป็นต้น

หลักนิติธรรม (The Rule of Law) และหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักที่มีความ
 สัมพันธ์กัน และเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ที่มีภาระหน้าที่สำคัญ
 หลายด้านเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
 มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ กล่าวคือ สร้าง พัฒนา ประมวล และประยุกต์องค์ความรู้ และดำเนินการ
 ให้มีการเรียนรู้ ในองค์ความรู้ดังกล่าว รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ส่งเสริมป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย
 ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการกีฬา

ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวของมหาวิทยาลัย โรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์
 จึงได้นำหลัก “นิติธรรม” มาใช้ในหลักการบริหารทุก ๆ ด้าน เช่น ในการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ

และแนวปฏิบัติ กติกาต่าง ๆ กล่าวคือ จะมีการพิจารณากลับกรองโดยคณะกรรมการต่าง ๆ ของโรงพยาบาลซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของบุคลากรหลากหลายสาขาอาชีพ และจะเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลรามาริบัติ คณะกรรมการอำนวยการระบบดูแลสุขภาพ และคณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาริบัติ เพื่อให้ในการพิจารณาออกกฎต่าง ๆ ของโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ มีความเป็นปัจจุบัน ทันสมัย และเป็นธรรม อีกทั้งให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากรต่าง ๆ ของโรงพยาบาลในการถือปฏิบัติร่วมกัน โดยเน้นความสำคัญในหลักความเสมอภาคเท่าเทียม เป็นธรรมไม่ลำเอียง ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่มีผลย้อนหลังอันเป็นโทษแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคลากรเกินสมควรแก่เหตุ และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคลากร ตลอดจนให้มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง เพื่อให้ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการดังต่อไปนี้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ก. วางมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับทำการวิจัย รวมตลอดทั้งส่งเสริม และสนับสนุนให้การทำการวิจัยภายใต้ระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้องและซื่อสัตย์กับแนวทางจริยธรรมการทำการวิจัยในมนุษย์ เพื่อสร้างหรือพัฒนาองค์ความรู้ในการรักษาผู้ป่วยของโรงพยาบาล และองค์ความรู้ในการพัฒนาทางการศึกษา โดยมุ่งให้ทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และนำความรู้นั้น ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศและสังคม สนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรของโรงพยาบาลทุกตำแหน่งได้มีการทำการวิจัย โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโครงการวิจัย หรือพิจารณาให้ทุนวิจัย ตลอดจนให้มีการพิจารณาเงินรางวัลในโครงการวิจัย อย่างเสมอภาค โปร่งใสและเป็นธรรม

ข. ผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ความสามารถในวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมมีจรรยาบรรณ ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นที่นาศรัทธาและไว้วางใจ ให้ความจริง และเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคล และความลับของผู้ป่วยเคารพในสิทธิของผู้ป่วยและญาติมีความสำนึกต่อสังคม มีความใฝ่รู้ตลอดเวลาในการรักษาเกียรติและธำรงคุณค่าแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พัฒนาตนเองให้มีบุคลิกภาพให้มีความน่าเชื่อถือตรงต่อเวลา มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง รับผิดชอบต่องานหรือภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมและกฎระเบียบแห่งวิชาชีพ ให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมอาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ป่วยและญาติ มีทักษะในการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงานดูแลรักษาพยาบาลโดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสูงสุด ตลอดจนมีความเข้าใจในหลักนิติธรรม และหลักธรรมาภิบาล

ค. ส่งเสริมประยุกต์และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เป็นสถานที่จัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูง เช่น หลักสูตรแพทย์ประจำบ้าน แพทย์ประจำบ้านต่อยอด หลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอกในด้านการพยาบาล และด้านการแพทย์อื่น ๆ

ง. เป็นโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ที่ให้บริการทางการแพทย์ การพยาบาล การสาธารณสุขและการบริการทางวิชาการและวิชาชีพแก่ผู้ป่วยประชาชนทั่วไป โดยยึดหลักประโยชน์ของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

(๑) ผู้ป่วยทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการรักษาพยาบาลและการดูแลด้านสุขภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยกในบริบทของ เชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ อาชีพ เพศ และอายุ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

(๒) ผู้ป่วยที่ขอรับการรักษาพยาบาลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลที่เป็นจริงและเพียงพอ เกี่ยวกับการเจ็บป่วย การตรวจ การรักษา ผลดีและผลเสียจากการตรวจ การรักษาจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ด้วยภาษาที่ผู้ป่วยสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเลือกตัดสินใจ ในการยินยอมหรือไม่ยินยอม ให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพปฏิบัติต่อตน เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉิน อันจำเป็นเร่งด่วนและเป็นอันตรายต่อชีวิต

(๓) ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายถึงชีวิตมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ป่วยจะร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่

(๔) ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบชื่อ สกุล และวิชาชีพของผู้ให้การรักษาพยาบาลแก่ตน

(๕) ผู้ป่วยมีสิทธิขอความเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่นที่มีได้เป็นผู้ให้การรักษาพยาบาลแก่ตน และมีสิทธิในการขอเปลี่ยนผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพหรือเปลี่ยนสถานพยาบาลได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของสิทธิการรักษาของผู้ป่วยที่มีอยู่

(๖) ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับการปกปิดข้อมูลของตนเอง เว้นแต่ผู้ป่วยจะให้ความยินยอมหรือเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ เพื่อประโยชน์โดยตรงของผู้ป่วยหรือตามกฎหมาย

(๗) ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วนในการตัดสินใจเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการเป็นผู้เข้าร่วมหรือผู้ถูกทดลองในการทำวิจัยของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ

(๘) ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของตนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอตามขั้นตอนของสถานพยาบาลนั้น ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิหรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้อื่น

อีกทั้งดำเนินการรักษาพยาบาลให้คุณภาพและได้มาตรฐาน ภายใต้มาตรฐานการรับรองกระบวนการคุณภาพโรงพยาบาล/สถานพยาบาล ซึ่งต้องมีการเตรียมตัวด้วยการประเมินและพัฒนาตนเอง รวมทั้งจะให้มีการเยี่ยมสำรวจจากองค์กรภายนอกเพื่อให้เป็นโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ที่ได้การยอมรับทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

จ. ทำการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นหนึ่งในหน้าที่หลักของโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางการแพทย์โดยเฉพาะเทคโนโลยีหรือยาใหม่ ๆ แต่เพื่อความสมดุลในการคุ้มครองผู้ป่วยและครอบครัว จะมีการกำกับของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคนหรือกรรมการระบบงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการเวชระเบียน คณะกรรมการยาและการบำบัด เป็นต้น

ฉ. สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์เข้าร่วมในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้และเข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้

ข. ร่วมมือกับสถาบันอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของโรงพยาบาลให้มีความรู้ความชำนาญและมีศักยภาพในการดูแลรักษาผู้ป่วยให้ได้มาตรฐานสากลและส่งเสริมให้เป็นโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ชั้นนำในระดับสากลมีเครื่องมืออุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัยมีการจัดการศึกษาการเรียนการสอนด้านการแพทย์ พยาบาล และวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศ สร้างงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ และการนำไปประยุกต์ใช้ ให้การบริการวิชาการให้ความรู้ หรือคำปรึกษาทางวิชาการด้านการแพทย์ พยาบาล และวิทยาศาสตร์สุขภาพ และให้การดูแลสุขภาพเพื่อสุขภาพวะของสังคม (สร้างเสริม ป้องกัน รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสุขภาพ) ที่มีคุณภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัย

ข. ส่งเสริมให้บุคลากรในสาขาต่าง ๆ นักศึกษาแพทย์ นักศึกษาพยาบาล นักศึกษาเวชศาสตร์สื่อความหมาย นักศึกษาสาขาวิชาปฏิบัติการฉุกเฉินการแพทย์ ผู้ป่วย และประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ในเทศกาลสำคัญ และงานสำคัญทางศาสนา จัดสถานที่ในการฟังธรรมะ บรรยาย ห้องละมุด รวมทั้งบำรุงและใช้ประโยชน์ จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล ยั่งยืน

ทั้งนี้ในการดำเนินการของโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่โรงพยาบาลจะต้องยึดหลัก นิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึง

(๑) ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

(๒) สนับสนุนให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ ความมีเสรีภาพทางวิชาการ มาตรฐานและคุณภาพทางวิชาการให้เป็นที่ ยอมรับในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

(๓) ความมีคุณธรรมและจริยธรรม

(๔) ซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อรัฐและสังคม

(๕) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลความคุ้มค่าในการจัดการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์

(๖) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากร

โรงเรียนพยาบาล โรงเรียนแพทย์ในด้านการผลิตบัณฑิตแพทย์ โรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ มีหน้าที่ฝึกอบรมให้บัณฑิตมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของแพทยสภาที่ได้กำหนดคุณสมบัติผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมว่าต้องมีคุณสมบัติของสมาชิกแพทยสภา ตามเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ หมวด ๒ มาตรา ๑๑ และพึงมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ (professional competencies) ดังต่อไปนี้

๑. พฤตินิสัย เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ (Professional habits, attitudes, moral, and ethics) ได้แก่

๑.๑ การรักษาเกียรติและธำรงคุณค่าแห่งวิชาชีพ ผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรมพึงมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๑.๑.๑ มีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสมต่อวิชาชีพแพทย์

๑.๑.๒ ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและวิชาชีพ เป็นที่ไว้วางใจ ของผู้ป่วย และสังคม

๑.๑.๓ มีบุคลิกภาพอันเป็นที่น่าศรัทธา

- ๑.๑.๔ รับผิดชอบต่อผู้ป่วย การนัดหมาย และงานที่ได้รับมอบหมาย
- ๑.๑.๕ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๑.๑.๖ มุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- ๑.๒ การคำนึงถึงผู้ป่วย (patient centered)
 - ๑.๒.๑ คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ
 - ๑.๒.๒ ให้ความจริงแก่ผู้ป่วย รักษาความลับ และเคารพในสิทธิ ของผู้ป่วย
 - ๑.๒.๓ ปกป้องและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ของผู้ป่วย
- ๑.๓ การคุ้มครองและรับผิดชอบต่อสังคม
 - ๑.๓.๑ ดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
 - ๑.๓.๒ แสดงเจตคติที่ดีต่อการให้บริการสุขภาพแบบองค์รวมแก่ ประชาชนทุกระดับ
 - ๑.๓.๓ เข้าใจความต้องการและข้อจำกัด โดยไม่แบ่งแยกในบริบท ของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา อาชีพ อายุและเพศ
 - ๑.๓.๔ ความมุ่งมั่นในการพัฒนาให้บริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
๒. ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ (Communication and interpersonal skills)
 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมพึงตระหนักถึงความสำคัญ และ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร และ สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ หลักสำคัญของสื่อสาร
 - ๒.๑.๑ ตระหนักถึงปัจจัยของคู่สื่อสารที่อาจส่งผลต่อการสื่อสาร เช่น สภาพร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ พฤติกรรม ภูมิหลัง อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ รวมถึงบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการสื่อสาร
 - ๒.๑.๒ สามารถสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง (non-verbal communication) รวมทั้งใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้อย่าง มีประสิทธิภาพและเหมาะสม
 - ๒.๑.๓ มีทักษะในการรับรู้และให้ข้อมูลโดยผ่านวิธีการสื่อสาร ต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และคำนึงถึงผลกระทบต่อวิชาชีพและสังคม
 - ๒.๑.๔ สามารถให้ข้อมูลทางการแพทย์ นำเสนอด้วยวาจา อภิปรายในที่ประชุม เขียน รายงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ๒.๒ การสื่อสารกับผู้ป่วย
 - ๒.๒.๑ มีทักษะในการรับฟังปัญหา เข้าใจความรู้สึกและความวิตก กังวลของผู้ป่วย อีกทั้งสามารถตอบคำถาม อธิบาย ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างเหมาะสม
 - ๒.๒.๒ มีทักษะในการสัมภาษณ์และซักประวัติผู้ป่วย ใช้ศัพท์และ ภาษาที่ผู้ป่วยเข้าใจได้
 - ๒.๒.๓ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้อย่าง เหมาะสม แสดงความเห็นอกเห็นใจ เอื้ออาทร ให้ความมั่นใจ และให้กำลังใจแก่ผู้ป่วย
 - ๒.๒.๔ สามารถขอความยินยอมในการรักษาพยาบาลจากผู้ป่วย รวมทั้งสร้างความมั่นใจในเรื่องการคงความลับของผู้ป่วย

๒.๒.๕ มีทักษะการสื่อสารในสถานการณ์เฉพาะ เช่น การแจ้งข่าวร้าย การขอชั้นสูตรศพ เป็นต้น

๒.๓ การสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคงความสมดุลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลกับการรักษาความลับของ ผู้ป่วย

๒.๓.๒ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๓ สามารถจัดทำบันทึกทางการแพทย์ ใบรับรองแพทย์ ใบส่งต่อผู้ป่วย และเอกสารทางการแพทย์อื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

๓. ความรู้พื้นฐานทางการแพทย์ (Scientific knowledge of medicine)

๓.๑ มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ และทักษะ ทางคลินิก สามารถค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ในการตรวจ วินิจฉัย และบำบัดรักษาผู้ป่วย ตลอดจนวางแผนการสร้างเสริมสุขภาพและ ป้องกันการเจ็บป่วยได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม

๓.๒ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

๓.๒.๑ เวชศาสตร์ครอบครัว เวชศาสตร์ชุมชน และ อาชีวเวชศาสตร์

๓.๒.๒ เวชจริยศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ วิชาชีพเวชกรรม

๓.๒.๓ ศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๓.๑ หลักการบริหารงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข

๓.๒.๓.๒ ความรู้พื้นฐานทางสังคมศาสตร์ มานุษยวิทยา และ พฤติกรรมศาสตร์ที่ จำเป็นสำหรับการเสริมสร้างเจตคติ และความเข้าใจ ต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม

๓.๒.๓.๓ ระบบคุณภาพ รวมถึงความปลอดภัยของผู้ป่วย (Patient Safety)

๓.๒.๓.๔ เศรษฐศาสตร์คลินิกที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมในการทำเวชปฏิบัติ

๔. การบริหารผู้ป่วย (Patient care) มีความรู้ความสามารถใน การรวบรวมข้อมูล กำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน วางแผนการตรวจ วินิจฉัย ให้การดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม ดังต่อไปนี้

๔.๑ การตรวจวินิจฉัย และดูแลรักษาผู้ป่วยทั่วไป ได้แก่

๔.๑.๑ สังเกตอาการปฏิกิริยา ทำทีของผู้ป่วยและญาติ

๔.๑.๒ ชักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยได้อย่างครอบคลุมและ เหมาะสม

๔.๑.๓ เลือกใช้วิธีการตรวจโดยเครื่องมือพื้นฐาน เครื่องมือพิเศษ และการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและ ความเหมาะสม

๔.๑.๔ รวบรวมและแปลผล ข้อมูลจากประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทาง ห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษต่าง ๆ เพื่อนำมาตั้ง สมมติฐาน วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาผู้ป่วย

๔.๑.๕ นำหลักของเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ มาใช้เพื่อวินิจฉัย ดูแล รักษา รวมทั้งการ พยากรณ์โรคของผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๖ เลือกใช้มาตรการในการคัดกรอง ป้องกัน การรักษา การ รักษาแบบ ประคับประคองการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ให้สอดคล้องกับ ระยะของการดำเนินโรค และทรัพยากรที่มีได้ อย่างเหมาะสม

๔.๑.๗ เลือกใช้ยาได้อย่างสมเหตุผล ตามหลักเภสัชวิทยาคลินิก โดยคำนึงถึงความ ปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

๔.๑.๘ ชี้แจง ให้ข้อมูลเพื่อขอความยินยอมจากผู้ป่วยในการดูแลรักษา

๔.๑.๙ บันทึกเวชระเบียนอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และต่อเนื่อง โดยอาศัยแนวทางมาตรฐานสากล

๔.๑.๑๐ ปรีกษาผู้มีความรู้ความชำนาญกว่า หรือส่งต่อผู้ป่วย ไปรับการรักษาอย่างเหมาะสม

๔.๑.๑๑ ให้การบริหารผู้ป่วยแบบองค์รวม

๔.๑.๑๒ ตระหนักถึงความสำคัญของการแพทย์แผนไทย และการ แพทย์ทางเลือกโดยคำนึงถึง ความเหมาะสมและข้อจำกัดในการใช้

๔.๑.๑๓ ให้การดูแลรักษาแบบสหวิชาชีพ แก่ผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๑๔ ในกรณีฉุกเฉิน สามารถจัดลำดับความสำคัญ และให้ การรักษาเบื้องต้นได้อย่าง ทันที

๔.๒ ทักษะการตรวจ การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การทำหัตถการที่จำเป็น (Technical and procedural skills) มีความสามารถ ในการทำหัตถการและใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการตรวจวินิจฉัยและ รักษาผู้ป่วย โดยสามารถอธิบายข้อบ่งชี้ ข้อห้าม ภาวะแทรกซ้อนในการตรวจ สภาพและเงื่อนไขที่เหมาะสม ขั้นตอนการตรวจ กระทำได้ด้วยตนเอง แปลผลได้อย่างถูกต้อง และเตรียมผู้ป่วยเพื่อการตรวจวินิจฉัยนั้น ๆ

๕. การสร้างเสริมสุขภาพ และระบบบริหารสุขภาพ : สุขภาพ ของบุคคล ชุมชน และประชาชน (Health promotion and health care system: individual, community and population health)

๕.๑ มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ ระบบ บริบาลสุขภาพ การบริหารสุขภาพแบบ องค์รวมความรู้พื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์คลินิก หลักกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างเสริมสุขภาพ

๕.๒ สามารถให้การบริหารสุขภาพแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive care) จากระดับบุคคล ครอบครัว และเชื่อมโยงไปสู่ระดับชุมชน และสังคม โดยตระหนักถึงความสำคัญของการแพทย์แผนไทยและ การแพทย์ทางเลือกต่อการสร้างเสริมสุขภาพ

๖. การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous professional development) สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรม ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้มี มาตรฐาน ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้ป่วย สังคม อย่างต่อเนื่อง โดย

๖.๑ กำหนดความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่าง ครอบคลุมทุกด้านที่จำเป็น

๖.๒ วางแผนและแสวงหาวิธีการสร้างและพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมที่ เหมาะสม

๖.๓ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนความรู้ ฝึกทักษะ รวมทั้งพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๖.๔ ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งมีวิจาร์ณญาณ ในการประเมินข้อมูล

๖.๕ ประยุกต์ความรู้ เทคโนโลยี และทักษะใหม่ได้อย่าง เหมาะสม

๖.๖ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพงาน การสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการ ปฏิบัติงานประจำวัน และการจัดการ ความรู้

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปว่า หลักนิติธรรมในการบริหารโรงพยาบาล โรงเรียนแพทย์ ผู้บริหารต้องดำรงตนอยู่ ภายใต้อำนาจประกอบ ดังนี้

๑) การประพฤติตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และไม่มี ผลประโยชน์ทับซ้อน

๒) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศคำสั่ง ของคณะฯ และมหาวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด และด้วยความชอบธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล

๓) คำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของผู้ป่วย และของส่วนรวมเป็นสำคัญ

๔) มีทักษะในการสื่อสารที่ดีต่อผู้รับบริการผู้ป่วย/ญาติ เพื่อนรวมวิชาชีพ และเน้นการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจในการดูแลรักษาผู้ป่วย

๕) มีคุณธรรม ความโปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๖) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และดำรงตนตามแนวทางตามพระราชดำรัสของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ที่ว่า

“ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และ เกียรติยศจะตกแก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์”

บทอ้างอิง (Reference)

- พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙
ประกาศมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องการแบ่งหน่วยงานภายในส่วนงานของมหาวิทยาลัย (คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี) พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- กุลิศ สมบัติศิริ. (พฤศจิกายน ๒๕๖๒). ในหนังสือรวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ชุดที่ ๑๗ ศาลรัฐธรรมนูญ ยึดหลักนิติธรรม คำจูนประชาธิปไตย ห่วงใยสิทธิและเสรีภาพของ
ประชาชน ชุดที่๑๗
- สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง. (มกราคม – เมษายน ๒๕๕๙). “หลักนิติธรรมกับสังคมไทย” ในวารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยธนบุรี, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒๑,
- เขตไท ลังการ์พินธุ์. (พฤศจิกายน ๒๕๕๘). “หลักนิติธรรมของประเทศอังกฤษ และประเทศไทย :
ความหมายและสาระสำคัญ” ใน วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒
- แพทยสภา. คู่มือหมอใหม่ ๒๕๕๖ : การประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทย์. นนทบุรี:สำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๖ หน้า ๓๒ - ๓๔